

ját, amelynek berendezése a korszak ilyen irányú követelményeiről ad hű képet.

Dr. Párducz Mihály.

Siegfried Fuchs, *Die griechischen Fundgruppen der frühen Bronzezeit und ihre auswärtigen Beziehungen.* Junker und Dünhaupt Verlag, Berlin, 1937. 157 lap, 12 tábla. 8·50 RM.

E munkában a szerző a zsinédíszes edények kultúrájával képviselt indogermán hatás görögöldi térfoglalását mutatja be. E végből számbaveszi mindazokat a befolyásokat, amelyek a mondott időben (kőkor vége, fémkorok eleje) e területen érvényesültek.

Így elsősorban az előázsiai-kelet-mediterrán városkultúrák hatását vizsgálja. Bizonyos edénytípusok elterjedésének útja nyomon követhető. Az első irány Keletkrétából indul ki és a Kykládokon keresztül jut el Peloponnesos területére. Az irányt jelző edénytípusok (csőrös-kiöntős esészek és kannák) egységes kelet-mediterrán kultúresoporthoz tartoznak. A második irány Északnyugati-Kisázsziából indul ki, Makedónián, Thessálián keresztül jut el Közép- és Délgörögországra. Tipikus edényei (askos és meredekebbnyakú csőrös-kiöntős kannák), közvetlenül előázsiai formakörből származhatók. E kultúrában a földművelés másodrendű jelentőségű, első helyen a hajózó kereskedelem szerepel. Jellemzője e korabronzkori kultúrának, hogy békés jellegű, megerősített helyei nincsenek. Határozottan állítható, hogy nem idogermán.

Második helyen tárgyalja a szerző a dunavölgyi-középeurópai szalagdíszes edények kultúrájának hatását a görögöldi későneolitik és korabronzkori kultúrára. Nincs terünk arra, hogy rávilágítsunk azokra a bonyolult

összefüggésekre, amelyek a szalagdíszes edények kultúráját (különösen a díszítés stílusában és motivumaiban) részben az előázsiai nem indogermán kultúrákkal, továbbá a kora, valamint középmínosi kultúrákkal hozza kapcsolatba. Megállapítja a szerző, hogy az adó a dunavölgyi szalagdíszes edények kultúrája. Az érintkezés és az ezt követő fejlődés menete hosszantartó és erőszakosan szakítja meg, az északi zsinédíszesedények kultúrkörébe tartozó, délfelé tartó, harcias, indogermán nép. Ennek első jele a II. thesszáliai (Dimini) kultúra kialakulása, amely ugyan formakincsének legjellegzetesebb részével a magyarországi neolitik és korarézkorhoz kapcsolódik, de kialakulását feltétlenül a fentemlített népi megmozdulásnak kell tulajdonítani.

A harmadik fejezet tárgyalja a harcicsákányos indogermán népet, amely a korabronzkor elején megjelenik a Peloponnesoson, Közép- és Északgörögországban, de megvan Trójában is. Fő bizonyíték erre a zsinédíszes-edény kultúrájának fő edénytípusa, az amphora, amely a mondott területen mindenütt megvan. E mellett megjelenik Északgörögországban és Északnyugat-Kisázsziában a kőből készült harcicsákány. Megvan az ekorbéli telepeken először Görögországban, a ló, mint a harci erényekben gazdag nép fő segítője, amely lehetővé tette gyors elterjedésüket. Valószínűleg nekik kell tulajdonítani a kőláda sírokat, továbbá a megaron típusú házakat. Velük kell kapcsolatba hozni Trója II. megaronját és várát. Ez a kérdés azután egyenesen elvezet bennünket Tyrinshez és Mykenaihoz, amelyeknek urai ezek szerint a harcicsákányos indogermán nép egyenes leszármazói.

Dr. Párducz Mihály.